

Bijlage 4. Behandeling van de adviezen en opmerkingen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van Brouwerij De Kroon in Huldenberg (Neerijse)

Provincie: Vlaams-Brabant

Gemeente: Huldenberg, 3de afdeling, Neerijse, sectie B

Objectnummer: 4.01/24045/145.1

-

Dossiernummer: 4.001/24045/101.1

Omschrijving:

Brouwerij De Kroon, Beekstraat 20

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 29/09/23

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2023-09-29 09:00:19 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE

1. Adviezen en opmerkingen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 17 mei 2023.

Het Agentschap Wonen in Vlaanderen deelde op 17 mei 2023 mee op dergelijke dossiers geen advies te zullen geven.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek deelde op 17 mei 2023 geen natuurlijke elementen in dit dossier te zien waarover het advies kan geven.

Het Agentschap Natuur & Bos verleende op 13 juni 2023 een voorwaardelijk gunstig advies., waarbij het ontbreken van een soortentoets wordt opgemerkt. In zijn advies vraagt het Agentschap Natuur & Bos dan ook om het dossier aan te vullen met de nodige documenten die aantonen dat voldaan werd aan de bepalingen van het soortenbesluit.

Behandeling van het advies: De veronderstelling van het Agentschap Natuur & Bos dat de gebouwen tijdelijk gedeeltelijk niet meer in gebruik zijn geweest en in minder goede staat verkeren, stemt niet overeen met de werkelijkheid. De gebouwen verkeren in een vrij goede staat en zijn sinds de rehabilitatie in 2013 allemaal met een functie ingevuld en in gebruik. De brouwerijgebouwen zijn bovendien al beschermd sinds 2003, en met de voorliggende her-bescherming wordt de feitelijke situatie op het terrein niet gewijzigd. De her-bescherming is ook niet onverenigbaar met de doelstellingen die het Agentschap Natuur & Bos vooropstelt. Of de brouwerij De Kroon nu opnieuw beschermd wordt of niet, het is altijd belangrijk om bij werken rekening te houden met de aanwezigheid van vleermuizen als beschermd diersoort. Een bescherming van onroerend erfgoed als monument vertrekt vanuit de erfgoedwaarden en de beheersdoelstellingen en de bepalingen rond toelatingsplichtige werken in het beschermingsbesluit zijn gericht op het optimaal behouden en versterken van deze waarden. Dit is ook het enige waar Onroerend Erfgoed voor bevoegd is. Bijgevolg kunnen in het ministerieel besluit geen specifieke verwijzingen naar de vleermuispopulatie of specifieke bepalingen in de toelatingsplichten worden opgenomen.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 16 mei 2023.

Het Agentschap Wegen en Verkeer Vlaams-Brabant liet op 9 juni 2023 weten geen bemerkingen te hebben betreffende de voorlopige bescherming als monument van brouwerij De Kroon te Huldenberg (Neerijse).

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerendergoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 16 mei 2023.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerendergoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Huldenberg

Het advies werd gevraagd op 16 mei 2023.

Gemeente Huldenberg

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 15 juni 2023 advies uit over de voorlopige bescherming, waarin het aangeeft geen bezwaar of opmerking te hebben over het voorstel tot voorlopige bescherming.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 17 mei 2023.

De VCOE bracht op 8 juni 2023 een voorwaardelijk gunstig advies uit voor de voorlopige opheffing van de bescherming als monument en de voorlopige bescherming als monument van Brouwerij De Kroon in Huldenberg (Neerijse). Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies (aspecten met betrekking tot de bescherming):

De commissie vraagt voor de voorlopige opheffing van de bescherming als monument en de voorlopige bescherming als monument van Brouwerij De Kroon in Huldenberg (Neerijse) te onderzoeken of met betrekking tot de procedurekeuze een wijziging van de oorspronkelijke bescherming niet meer aangewezen is en om de keuze van procedure in het ministerieel besluit en het inhoudelijke dossier te motiveren.

Behandeling van het advies: Het Onroerendergoeddecreet voorziet in art. 6.2.1. tot en met art. 6.2.8. de mogelijkheid om een besluit tot definitieve bescherming te wijzigen. Een wijzigingsbesluit laat echter niet toe om een bescherming uit te breiden. De herbescherming van de Brouwerij De Kroon voorziet immers niet alleen in de schrapping van enkele onderdelen die ofwel over onvoldoende erfgoedwaarde beschikken ofwel bij verbouwwerken hun erfgoedwaarde hebben verloren, maar voegt ook omwille van de typische configuratie en semi-geslotenheid de brouwerijkoer toe. Een nieuwe bescherming als monument gevolgd door een opheffing van de uit 2003 daterende

bescherming als monument is procedureel de enige mogelijkheid voor een actualisatie van de bescherming om tot een beter beheerskader te komen voor het behoud van de nog aanwezige erfgoedwaarden van de site.

De commissie vraagt om een her-bescherming van het zuidelijke bijgebouw met voormalige paardenstal en het verbouwde bijgebouw ten zuiden van de brouwerijvleugel te heroverwegen, dan wel te onderzoeken of ze in een overgangszone met gepaste beheersdoelstellingen kunnen opgenomen worden. Zonder bescherming is er volgens de commissie geen enkele garantie meer dat eventuele toekomstige herontwikkelingen van deze uitgesloten gebouwdelen rekening zullen houden met de typologie van de brouwerijsite.

Behandeling van het advies: Het bijgebouw met paardenstal ten zuiden van het kantoorgebouw was voor de bescherming van 2003 reeds in grote mate aangepast door allerlei verbouwingswerken. Niet alleen de vele bouwsporen in de westgevel illustreren dit maar ook de compartimentering van het interieur en het daarbij ingebrachte betonnen plafond. Enkel de paardenstal behield nog enige erfgoedwaarde, doch deze is onvoldoende zeldzaam en representatief om vandaag nog voor bescherming in aanmerking te komen. Het bijgebouw ten zuiden van de brouwerijvleugel werd in het kader van de vergunde herbestemming gesloopt en als een nieuw, met cortenstaal bekleed volume opgetrokken. Precies omdat dit bijgebouw amper erfgoedwaarde had, werd deze transformatie vergund. Beide bijgebouwen worden in het inhoudelijk dossier bij de bescherming in 2003 zelfs niet vermeld, laat staan beschreven. Bij de herbescherming van de Brouwerij De Kroon wordt de focus gelegd op de brouwerijgebouwen met een hoge industrieel-archeologische waarde en op de semi-besloten configuratie van deze gebouwen. De vestiging van economische activiteiten, in het bijzonder een hedendaagse brouwerij, een onderzoeklaboratorium en een eetcafé, maakt van de brouwerij een economisch leefbare site waardoor de instandhouding van het brouwerijerfgoed kan verzekerd worden. Om deze balans niet te hypothekeren is een her-bescherming of een opname in een overgangszone van het bijgebouw met paardenstal en het nieuwgebouwde bijgebouw ten zuiden van de brouwerijvleugel niet aan de orde.

De commissie deelt mee een concrete motivering te missen voor de roerende goederen waarvan de opheffing van bescherming voorgesteld wordt en die niet opnieuw beschermd worden als cultuurogoed. De commissie betreurt niet alleen dat de lijst van de roerende goederen bij het beschermingsdossier uit 2003 niet bij het dossier is gevoegd maar meent ook geen enkel zicht te hebben op welke roerende goederen verdwenen zijn, aan erfgoedwaarde inboetten, of niet (langer) aan de criteria voor cultuurogoederen voldoen, en wat hiervoor de achterliggende redenen zijn. Tegelijk kan de commissie niet nagaan of er bepaalde cultuurogoederen voor de eerste maal voor bescherming voorliggen. Het is voor de commissie ook onduidelijk waarom de uitsluiting in de nieuwe bescherming van een aantal cultuurogoederen nodig is voor het 'adequaate beheer' van de site. In dit verband vraagt de commissie zich af waarom de twee Opel Blitz-vrachtwagens uit 1955, expliciet vermeld in het beschermingsbesluit van 2002, niet langer beschermenswaardig zijn. En waarom aan de aanwezige Shell-benzinepomp wel een industrieel-archeologische waarde wordt toegekend. Een gelijkaardige vraag stelt de commissie bij de uitsluiting van het accijnsboek terwijl het accijzenlessenaartje werd opnieuw beschermd wordt. De commissie benadrukt het belang van een consistente en transparante aanpak inzake het selecteren, evalueren en actualiseren van cultuurogoederen en vraagt om een gemotiveerde toetsing op basis van eenduidige criteria en ten opzichte van het geheel aan historisch materieel op de site.

Behandeling van het advies: In het inhoudelijke dossier bij de bescherming in 2003 werd een zeer uitgebreide lijst van roerende goederen opgenomen. Sommige zijn vandaag niet meer aanwezig. Andere hebben sterk ingeboet aan erfgoedwaarde, hebben onvoldoende industrieel-archeologische waarde, zijn onvoldoende noodzakelijk

voor een goede werking van de brouwerij en/of te weinig verbonden met de ter plaatse aanwezige vaste elementen van de brouwerijinstallatie. Om op basis van het Onroerenderfgoeddecreet erkend te worden als cultuurgoederen moeten de roerende goederen echter omwille van hun erfgoedwaarde van algemeen belang zijn, een bijzondere band hebben met het gebouw, ofwel ontworpen zijn voor of vervaardigd zijn met het beschermd goed ofwel gerelateerd zijn aan de functie van het beschermd goed, en aantoonbaar historisch verbonden zijn met het beschermd goed. De toetsing van de in 2003 opgelijste roerende goederen aan deze erkenningsvoorwaarden leidde toe de in bijlage 3 bij het ministerieel besluit gevoegde selectie van cultuurgoederen. Daarbij zijn geen roerende goederen die voor de eerste maal worden beschermd. De roerende goederen uit de lijst van 2003 die niet langer werden weerhouden staan vermeld in het inhoudelijke dossier bij het opheffingsbesluit. Omdat de erfgoedwaarde van de Brouwerij De Kroon ligt in haar materialiteit van een voor het interbellum typische semi-ambachtelijke brouwerij, werden de twee Opel Blitz-vrachtwagen als exponenten van het na de Tweede Wereldoorlog geïndustrialiseerde brouwbedrijf niet langer voor bescherming weerhouden. De Shell-pomp op de brouwerijkoer waarnaar de commissie verwijst en inderdaad ook dateert uit deze naoorlogse periode, is echter geen roerend maar een onroerend erfgoedelement dat buiten de weging als cultuurgoed valt. Papieren roerende elementen zoals het accijnsboek worden nooit als cultuurgoed opgenomen. De aanwezigheid van een accijnzenlessenaartje is eigen aan een brouwzaal, daar de accijnsbeambte te allen tijde de densiteit van een beslag moest kunnen controleren. Daarom is dit lezenaartje wel opgenomen als cultuurgoed.

De commissie pleit bij de voorlopige her-bescherming als monument van Brouwerij De Kroon voor een opname van de brouwerswoning in de bescherming als monument, en anderszins minstens te onderzoeken of de brouwerswoning kan gevat worden in een overgangszone met het oog op het vrijwaren van de besloten configuratie van het brouwerijcomplex.

Behandeling van het advies: De afbakening van het beschermd onroerend goed beperkt zich tot de semi-gesloten brouwerijkoer, het brouwerijgebouw met de brouwzaal, de gistingsskelders en de oude opslagruimte aan de westzijde, de zogenaamde garage met de bijhorende bijgebouwen aan de noordzijde, het hek aan de oostzijde en het kantoorgebouw met de aansluitende technische ruimtes aan de zuidzijde. De afbakening respecteert de semi-geslotenheid van het brouwerijcomplex, die situeert rond een brouwerijkoer en typerend is voor zeer veel dorpsbrouwerijen van vóór de Tweede Wereldoorlog. De brouwerswoning, die in de bescherming van 2003 niet is opgenomen, maakt daarvan op uitdrukkelijk verzoek van de eigenaars geen deel uit. De brouwerswoning wordt niet opgenomen om de economische leefbaarheid van de site in de toekomst niet te hypothekeren. Het beoogde behoud van de semi-gesloten configuratie en volumewerking van de rond de gekasseide brouwerijkoer ingeplante gebouwen van de brouwerij werd in een beheersdoelstelling vastgelegd.

De commissie merkt op dat er in het inhoudelijk opheffingsdossier sprake is van een beheersplan. Indien dit beheersplan effectief werd opgemaakt vraagt ze dit verder toe te lichten onder 'hoofdstuk 3. Beheersvisie' van het inhoudelijk dossier en ook de beheersdoelstellingen in ditzelfde hoofdstuk nader toe te lichten.

Behandeling van het advies: Voor het beschermd monument Brouwerij De Kroon is nog geen beheersplan opgemaakt en goedgekeurd. De opmaak van het beheersplan beperkt zich tot een aanzet. Voor de afwerking ervan wordt gewacht op de nieuwe bescherming als monument van de brouwerij. Zodoende kan het beheersplan zich volledig enten op het richtinggevende ministerieel besluit en de daarin vastgelegde beheersdoelstellingen.

De commissie formuleert enkele detailopmerkingen. Ze vraagt het inhoudelijk dossier te vervolledigen met actieve hyperlinks naar het beschermingsbesluit uit 2003, het

aanduidingsobject in de vastgestelde inventaris en het erfgoedobject in de wetenschappelijke inventaris. Tot slot vraagt bij de motivering van de historische waarde in het nieuwe beschermingsbesluit de laatste zin om gecorrigeerd te worden.

Behandeling van het advies: In het inhoudelijk dossier bij het beschermingsdossier worden de gevraagde hyperlinks voorzien. In het nieuwe beschermingsbesluit wordt de laatste zin van de motivering van de historische waarde gecorrigeerd door het overbodige woord "ondergroef" te schrappen.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier bij het ministerieel besluit tot bescherming en op het ministerieel besluit tot bescherming.

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

- De hyperlinks naar het beschermingsbesluit van 2003, het aanduidingsobject in de vastgestelde inventaris en het erfgoedobject in de wetenschappelijke inventaris werden voorzien in het inhoudelijke dossier.
- De laatste zin van de motivering van de historische waarde werd gecorrigeerd door het overbodige woord "ondergroef" te schrappen.

Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

- De laatste zin van de motivering van de historische waarde werd gecorrigeerd door het overbodige woord "ondergroef" te schrappen.

1.4. Opmerkingen van de zakelijkrechthouders

De opmerkingen werden gevraagd op 16 mei 2023.

De zakelijkrechthouders gaven geen opmerkingen.

Conclusie: de opmerkingen hebben geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.5. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

- in rubriek '2.4. Juridische toestand' werden de hyperlinks naar het beschermingsbesluit van 2003, het aanduidingsobject in de vastgestelde inventaris en het erfgoedobject in de wetenschappelijke inventaris voorzien.
- Onder 2.1.1. werd de laatste zin van de motivering van de historische waarde gecorrigeerd door het overbodige woord "ondergroef" te schrappen.

Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

- De laatste zin van de motivering van de historische waarde werd gecorrigeerd door het overbodige woord "ondergroef" te schrappen.